

MEHMET SOLAK

SERBEST OKUMA: OKURU KENDİ SORUMLULUĞUNA ÇAĞIRMAK

2018 yılında *Çağdaş Türk Şiirinde Modernizmin İmgeleri* isimli kitabıyla ‘edebî tenkit’ kategorisinde ‘yılın kitabı’ ödülüne layık görülen Mustafa Kurt, bu yıl da *Serbest Okuma* ile okurlarını selamladı. *Edebiyat Yazıları* alt başlığıyla inceleme dalında Pruva Yayınları tarafından yayımlanan eserde şiir başta olmak üzere farklı türlere ve yazarlara/şairlere ilişkin yazılar yer almakta.

Ön söz bölümünde Mustafa Kurt, “Serbest okuma, Türkçemizde herhangi bir yönlendirmeye tabi olmayan kişinin tamamen bireysel tercihlerine dayalı bir okuma sürecini işaret ediyor.” dedikten sonra kitabın içeriğine dair; “*Serbest Okuma* adı altında toplanan bu kitaptaki edebiyat yazıları kişisel okuma serüvenimin küçük bir görünümünden ibaret. Bu yazılarda tamamen kendi ilgi duyduğum konu veya isimlerle ilgili değerlendirme ve yorumlarım yer alıyor. İlk bölümde makaleye yakın duran, belli konu ve metinleri merkeze alan ve elbette kişisel bir bakışı gözetken araştırma ve inceleme yazıları yer alıyor. İkinci bölümde ise belli dönemlerde okuduğum bazı kitap ve yazarlar hakkındaki değerlendirme yazıları mevcut.” diyerek okuyucuya kitabın içeriğine ilişkin ön bilgi sunuyor.

Yazar her ne kadar bölümlerden bahsetse de kitapta bir bölümlendirme yapılmamış. Ama yazıların içeriklerinden ve konuların ele alınış biçimlerinden hareketle zihnen bir ayrıştırma ve haliyle bir bölümlendirme yapılabilir okuma sürecinde.

Serbest Okuma, yazarın 2012 yılında *Edebiyat Üzerine Yazılar* alt başıyla yayımlanan *Mürekkebin İzinde* isimli kitabının devamı olarak da okunabilir. İki eser arasında gerek içerikleri gerekse konuların ele alınış biçimleri ve daha önemlisi her bir yazıya sinmiş eda/üslup bakımından benzerlik/ortaklık aşikar. Ayrıca her iki kitapta da ilk yazı “Dünyanın En Güzel Arabistan’ı Neresi?” Yazar bu bağlamda; “Yazıya konu edilen mesele kafamda tamamlanmadığı için ilgili yazı üzerinde çalışıp onu geliştirerek bu kitaba almayı uygun buldum.” diyor.

Kitapta yer alan yazılardan bazıları şunlar:

*Şehirdeki Yabancı: Turgut Uyar Şiirinde Modernizmin Eleştirisi

*Divan şiiri Karşısında Behçet Necatigil

*Epikten Modern Şiire: İlhan Berk’in “Köroğlu Destanı”

*“Her Geleceğin Geçmişi:” Şiir Karşısında Ahmet Oktay

*Şiir Sezgisinden “Karşı Dil”e Üvey İkiz

Mustafa Kurt, üslup sahibi bir yazar. Akışkan bir üslubu var; okuyucuyu kendine çeken, hatta sarıp sarmalayan, sıkmayan, bunaltmayan bir üslup bu. “Herkesçe okunabilir olma” hali yani. Aynı zamanda, ilginç bir şekilde, ayrıntıcı. Gerekli olanı ihmal etmeyen, gereksizden kaçınan bir ayrıntıcılık ama. Asıl söylenmek isteneni laf kalabalığına boğmayan bir tarz. Özellikle “metinlerde ileri sürülen görüşler” ve “kaynaklar söz konusu olduğunda” belirginleşen “akademik tavır” denebilir buna da. Gerek konuya giriş aşamasında etraflıca bilgi sunması gerekse konunun açılması bağlamında izini sürdüğü ayrıntılar onun akademik kimliğini öne çıkarıyor. Zira “ele alınan kişi veya metinler, anakronik bir tutumdan uzak ve yazıldıkları dönemin şartları ile kendi organik bütünlüklerini oluşturan ayrıntılar dikkate alınarak” değerlendirmeye tabi tutuluyor. Yani hem yazarın hem de dönemin zihniyeti göz ardı edilmeden hatta özellikle zihniyet odaklı ayrıntılara vurgu yapılarak... Öyle ki; okuyucu bildiğini düşündüğü konularda bile sürpriz ayrıntılarla karşılaşabiliyor. Yazarın ayrıntılardan hareketle metin kurgulama özelliğini, yukarıda sözünü ettiğimiz, *Çağdaş Türk Şiirinde Modernizmin İmgeleri* isimli eserinden de biliyoruz zaten.

Şunu söyleyebiliriz rahatlıkla: *Mürekkebin İzinde*, *Çağdaş Türk Şiirinde Modernizmin İmgeleri* ve *Serbest Okuma* üçlemesi Çağdaş Türk edebiyatına dair önemli ayrıntılar içeren önemli eserler. Mümkünse üçü birlikte okunmalı yahut peşpeşe. Hatta *Anlamı Aramak* ve *Anlama Arzusu* isimli deneme kitapları da sıcağı sıcağına eklenmeli okuma sürecine. Okunmalı ki, Kurt’un somut ayrıntılar kadar soyut kavrayışlarına da vakıf olunmalı.

“Edebiyat mutlak doğru veya yanlışların dünyası değildir; tam aksine o, sınırsız ihtimal ve hayallerin dünyasıdır. Dolayısıyla kelimelerin dünyasında, yanlış veya doğru yorumlardan ziyade ‘tutarlı yorum’ların olduğuna inanıyorum.” diyen Mustafa Kurt, kendi çıkarımlarını yahut yorumlarını mutlak doğrularmış gibi gören hatta kabul ettirmeye çalışanları bilince, ne kadar haklı değil mi?

“Kendi içinde tutarlı olan ve edebiyat metninin kendisini merkeze alan her yaklaşım, okunan metinlere başka imkân ve ufuklar açar.” Dileğimiz metnin kendisini merkeze alan okur/yazar sayısının artması ve serbest okuma süreçlerinin serbest yazılara dönüşerek okuyucuyla ivedilikle buluşması. Yani okuma/yazma odaklı serbest seçim ortamlarının oluşmasına katkı sağlanması. “Çünkü her seçim beraberinde yeni kapılar açtığı gibi, okurun kendi yolunu kendi bulması gibi bir sorumluluğu da çağırır.”

Mustafa Kurt, *Serbest Okuma* ile okuru serbest okuma süreçlerini deneyimlemeye ve paylaşmaya çağırıyor. Okura düşen de kendi sorumluluğuna sahip çıkmak. Değil mi ki yazar sorumluluğunu yerine getirmiş, sıra okurda şimdi.